

STRAVOVÁNÍ V PRŮBĚHU NĚKOLIKA DESETILETÍ

Výpočet spotřeby potravin, nápojů a cigaret (v hodnotě jak nakoupeno) je zpracováván bilanční metodou v hmotnostních jednotkách s roční periodicitou. Spotřeba jednotlivých položek potravin, nápojů a cigaret je propočtena jako průměr na jednoho obyvatele České republiky. Počet obyvatel je dán středním stavem obyvatelstva k 1. 7. příslušného roku.

Pro statistiku spotřeby potravin neexistuje žádná závazná klasifikace – ani v ČR ani v mezinárodním měřítku (EUROSTATu). Poprvé v publikaci „Spotřeba potravin v roce 2001“ změnil ČSÚ pro snazší orientaci uspořádání do té doby publikovaných potravinových komodit. Jednotlivé položky spotřeby potravin jsou uspořádány tak, aby se jejich členění co nejvíce přiblížilo prvním dvěma oddílům klasifikace CZ-COICOP (Klasifikace individuální spotřeby podle účelu), která byla vytvořena v rámci transformace klasifikační soustavy jako česká verze mezinárodního standardu COICOP (*Classification of Individual Consumption by Purpose*) pro zajištění mezinárodní srovnatelnosti statistických ukazatelů a je, mimo jiné, používána také ve statistice rodinných účtů.

Do roku 1992 se k výpočtu spotřeby potravin využívaly Státní hmotné bilance, rezortní výkazy, výkazy generálních a oborových ředitelství potravinářského průmyslu, PZO, statistiky vnitřního obchodu, ale i některých dalších organizací.

Po roce 1992 došlo k reorganizaci rezortních výkazů, k rozpadu generálních ředitelství potravinářského průmyslu, ke zrušení PZO a statistika spotřeby potravin se nově vzniklým podmínkám musela přizpůsobit a stále více využívat data od jednotlivých potravinářských svazů. Metodika výpočtů zůstala stejná, ale zdroje dat jsou jiné. Přesto již nebylo možné dále vykazovat (pro nedostatek zdrojových dat) např. spotřebu masných výrobků a masných konzerv, jednotlivé druhy tvarohů, zeleninové a ovocné výrobky, rozdělení polévkových přípravků, pivo dle obsahu alkoholu a provádět nutriční hodnocení spotřeby potravin.

Statistika spotřeby potravin se snaží reagovat na požadavky odborné veřejnosti na sledování dalších druhů potravin (pokud jsou k dispozici potřebné údaje). Např. od roku 1970 se publikuje spotřeba jednotlivých druhů ovoce a zeleniny, sleduje se rozdělení sýrů celkem na tavené, přírodní (tvrdé, měkké, plíšňové) a ostatní, od roku 1975 je samostatně vykazována spotřeba melounů, od roku 1990 je do spotřeby ryb zahrnován i výlov ryb na udici, od roku 1992 tvoří houby samostatnou položku ve spotřebě zeleniny, od roku 2008 tvoří ananas a kiwi samostatnou položku ze spotřeby jižního ovoce atd.

Základní trendy ve spotřebě potravin, nápojů a cigaret najdete v Retrospektivních údajích o spotřebě potravin v letech 1920–2006, vydaných v roce 2008 Českým statistickým úřadem a v každoročně publikované spotřebě potravin.